

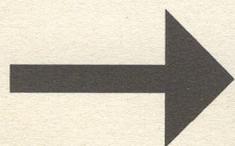
ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ

Τεύχος 17 Μάρτης '02 Άνευ Αντιτίμου

Θα σε δω στο bar...

Θα σε δω στο bar...;

Ο άνθρωπος είναι ένα υποκείμενο χωρίς λάθη.
Όλα του δείχνουν την αλήθεια. Τίποτα δεν τον τυφλώνει.
Οι δύο αρχές της αλήθειας, η λογική και η αίσθηση,
όχι μόνο είναι ειλικρινείς, αλλά διαφωτίζουν η μία την άλλη.
Isidore Ducasse

...από την αργεντινή;...

Τα παρακάτω είναι μια -εν θερμώ ίσως και σίγουρα ούτε πλήρης ή «αντικειμενική»- καταγραφή της κατάστασης στην Αργεντινή, από έναν σύντροφο που επισκέπτεται την χώρα. Τα συμπεράσματα και ίσως κάποιες σκέψεις τις αφήνουμε προς το παρόν κατά μέρος... (Το γράμμα στάλθηκε στις 13-3-02.)

...από το παρελθόν;...

...que no se quede ni uno solo que se vayan todos...
...να μην μείνει ούτε ένας να φύγουν όλοι... (ενν. οι πολιτικοί)

Το παραπάνω σύνθημα είναι το πιο διαδεδομένο που τραγουδάει ο κόσμος στις πορείες, καθώς εκφράζει την ολοκληρωτική πια αποστροφή του για τους πολιτικούς (όλους τους πολιτικούς), και την βούληση του να αυτοοργανωθεί για να προσφέρει στον εαυτό του τα απαραίτητα της καθημερινότητας.

Στο πλαίσιο αυτό της αυτοοργάνωσης έχουν συγκροτηθεί αυθόρμητα γενικές συνελεύσεις του λαού (asambleas populares) σε κάθε συνοικία και προάστιο, τόσο της πρωτεύουσας όσο και σε πολλές περιφέρειες (Cordoba, Mendoza, Luján, Santiago del Estero, Neuquen και αλλού). Από κάθε τέτοια συνέλευση έχουν σχηματισθεί επιτροπές για την υγεία, την κουλτούρα, την παιδεία, την σίτιση κλπ. οι οποίες έχουν αναλάβει τις λειτουργίες που, πριν το Δεκέμβριο που ξέσπασε η κρίση υποτίθεται πως έπρεπε να επιτελεί το κράτος. Πως λειτουργεί μια τέτοια επιτροπή; Η επιτροπή υγείας, για παράδειγμα, που απαρτίζεται από γιατρούς και νοσοκόμους-ες της συνοικίας, πάει εθελοντικά σε όσους δεν έχουν περίθαλψη λόγω φτώχειας, και την προσφέρει. Το ίδιο ισχύει και για άλλες επιτροπές, η επιτροπή παιδείας π.χ. παρα-

δίδει μαθήματα. Όλα είναι δωρεάν και βασίζονται στην αμοιβαία βο-

...από το μέλλον;...

ήθεια: όταν κάποιος έχει ένα ρούχο παραπάνω, το δίνει στην επιτροπή και αυτή το προσφέρει σε κάποιον που έχει ανάγκη, ενώ το πνεύμα είναι τέτοιο ώστε δεν λαμβάνουν χώρα κλοπές και άλλα συναφή.

Κάθε συνοικία έχει ορίσει μια συγκεκριμένη ώρα και μέρα που λαμβάνει χώρα η συνέλευση της (η οποία ώρα αναγράφεται στο πανό της) και όλες μαζί οι συνοικίες κατεβαίνουν στο κέντρο, στην Plaza de Mayo, κάθε Παρασκευή όπου συντονίζονται και ταυτόχρονα προβαίνουν σε θεορμυβώδεις «καταστροφές» και διαμαρτυρίες που κράτους ως τις 2-3 τη νύχτα, οπότε και επιστρέφουν στον χώρο τους.

Την περασμένη Παρασκευή (8-3) βρεθήκαμε και 'μεις σε αυτό το γεγονός και είδαμε από κοντά τι γίνεται. Μετά την συγκέντρωση μεγάλο μέρος της πορείας πήγε στο ξενοδοχείο Sheraton, όπου βρισκόταν κάποια μέλη του ΔΝΤ για να διαμαρτυρηθεί.

Την Παρασκευή 15-3 θα συνέλθουν στο Μπουένος Άϊρες οι συνελεύσεις όλης της χώρας σε μια τεράστια διαδήλωση από κοινού με αυτούς που κλείνουν τους δρόμους (riqueteros) αλλά και με ένα γενικότερο κάλεσμα.

Στις συνελεύσεις έχουν λόγο όλοι, ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας. Εφαρμόζεται η άμεση δημοκρατία.

Όλα ξεκίνησαν μετά την πτώση και του δεύτερου προέδρου μέσα στον Ιανουάριο. Ο κόσμος βγήκε στο δρόμο με προεξάρχουσα την φτωχική, λαϊκή συνοικία της Boca στο λιμάνι, και σιγά-σιγά άρχισαν να δρομολογούνται όλα τα παραπάνω. Ο Φεντερίκο, ένας αργεντινός φίλος που συμμετέχει στην λαϊκή συνέλευση του Vicente Lopez, μας είπε ότι πριν το Δεκέμβριο που ξέσπασε η κρίση, ο κόσμος ήταν στα σπίτια του, έβλεπε τηλεόραση, υπήρ-

χε η γνωστή κοινωνική «νύστα»...

...Και ξαφνικά ένα βράδυ, πλήθη ολόκληρα -από όλο το κοινωνικό φάσμα- κατεβαίνουν στους δρόμους, αγνοούν την κατάσταση πολιτορκίας, που κήρυξε η κυβέρνηση και βγαίνουν έξω, σχηματίζοντας γενικές συνελεύσεις, επιτροπές, αφυπνίζονται και ο τροχός αρχίζει να κινείται. «Ήταν η πρώτη φορά που είδα τέτοιο πράγμα» μας είπε η Ροζίτα (η οποία είναι άνω των 40) από την συνέλευση του Parque Lezama.

Πάντως, στο Μπουένος Άϊρες υπάρχουν 100 συνελεύσεις από περίπου 50 άτομα η καθεμία, πράγμα που σημαίνει 5000 κόσμος -όπως καταλαβαίνετε, 5000 είναι λίγος κόσμος. Όντως τόσοι ήταν περίπου την νύχτα που βρεθήκαμε και εμείς στις «καταστροφές». Στην αρχή συμμετείχαν πολύ περισσότεροι, αλλά σταδιακά φθίνει η παρουσία του κόσμου, καθώς τώρα συμμετέχουν οι περισσότερο πολιτικοποιημένοι -ο πολύς κόσμος είναι σε κατάσταση εγρήγορης, δεν έχει ξαναγαυρίσει στην προηγούμενη κατάσταση, αλλά δεν πολυκατεβαίνει τώρα πια στις συνελεύσεις.

Οι αναρχικοί; Άφαντοι! Όπως μας έλεγε η Ροζίτα, ο αναρχισμός εδώ είναι πλέον ιστορία και ανάμνηση, όχι όμως παρόν. Δεν έχουν ούτε την δύναμη ούτε την πολιτική για να επηρεάσουν καταστάσεις, καθώς είναι προσκολλημένοι σε τακτικές και θεωρήσεις του παρελθόντος όντας περιχαρκοι στις ομάδες τους. Στον δρόμο δεν είδαμε σχεδόν κανένα, μόνο κάποια συνθήματα σε τσίχλους. Αλλά και η FORA (αναρχοσυνδικαλιστική ομοσπονδία της αργεντινής) στην οποία πήγαμε, ήταν 10 άτομα με ξύλινη και απαρχαιωμένη σκέψη.

Τώρα, η στάση του κράτους (δηλ. των μπάτσων), απέναντι σε όλα αυτά, όπως όλοι μας έχουν πει είναι «ημι-σκληρή». Ξέρουμε όλοι για τους 28 νεκρούς των πρώτων ημερών (εδώ άλλοι λένε για 35). Από κει και μετά οι μπάτσοι παρενοχλούν τις συνελεύσεις όσο μπορούν. Σε μια συνέλευση του Parque Lezama που πήγαμε δεν είχε κόσμο και για τον εξής λόγο: ήταν σταματημένοι εκεί μπάτσοι των ειδικών μονάδων, οι οποίοι έπαιρναν φωτογραφίες τον κόσμο, έλεγχαν στοικεία και αναλόγως συλλάμβαναν άτομα. Για αυτό το λόγο, οι σύντροφοι της κατάληψης «Tierra del Sur» που συμμετέχουν στα γεγονότα και στις συνελεύσεις του Parque Lezama, μας είπαν να ακολουθούμε από κάποια απόσταση, καθώς απαγορεύεται οι ξένοι να ενεργούν πολιτικά στην αργεντινή και αν, μας σταματούσαν οι μπάτσοι, θα είχαμε χοντρό πρόβλημα. Στην πορεία, οι «ειδικοί» αποχωρήσανε, αλλά έμεινε ένα περιπολικό να παρακολουθεί, όπως ήρθε και σταμάτησε προκλητικά απέναντί μας και τα γυρούνια μέσα περιέγραφαν στους συναδέλφους τους από τον ασύρματο τι γινόταν. Αφού είδαν ότι ο κόσμος ήταν λιγστός, έφυγαν. Πάντως όταν ρωτήσαμε έναν 15χρονο πάνκη, μεταξύ σοβαρού και αστείου αν υπάρχουν πέτρες και καδρόνια, απάντησε: «Ναι, αλλά αυτοί έχουν πιστόλια» και έδειξε την πληγή από την σφαίρα που ο ίδιος είχε φάει στο χέρι. Οι μπάτσοι εδώ σκοτώνουν. Όταν έχουν εντολές για αυτό δεν διστάζουν.

Κανείς δεν είναι βέβαια σε θέση να πει που τελικά μπορεί να οδηγήσει όλα αυτά. Όλοι λένε πως «θα δείξει». Το σημαντικό είναι πως ο κόσμος αφυπνίστηκε και πως δρα αυτοοργανωμένα, έστω και στα πλαίσια μιας πορείας που φαίνεται να είναι τώρα κατιούσα.

Τα πάντα όμως παίζονται ακόμα. Αν ο τωρινός πρόεδρος Duhalde πει την Παρασκευή 15-3 ότι οι συνελεύσεις δεν μπορούν να εξακολουθήσουν να συνιστούν μια άτυπη κυβέρνηση, τότε πάει να πει ότι το κράτος φοβάται. Να δούμε...

Πάντως όλα είναι πολύ ρευστά, καθώς ο κόσμος που συμμετέχει είναι ετερόκλητος: από αυτούς που δεν έχουν στον ήλιο μοίρα και αυτούς που πτώχευσαν από την κρίση, ως τους πολιτικοποιημένους και όσους απλά θέλουν να πάρουν πίσω τα λεφτά τους από την τράπεζα... Από την άλλη το κίνημα έχει κάποια ελευθεριακά και αντικαπιταλιστικά χαρακτηριστικά.

Από εκεί και πέρα όμως τι; ...όπως μας είπαν και ο Καραόζο με τον Φεντερίκο: «δεν ξέρουμε, όμως ελπίζουμε πως κάτι νέο θα βγει από αυτό το κίνημα, ότι θα αλλάξουμε τα πράγματα».

ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΥ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΧΩΡΙΣ ΚΑΠΟΙΟ ΑΝΤΙΤΙΜΟ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΠΟΥ ΔΥΟ ΜΗΝΕΩ. *** Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΝΑ ΣΥΝΤΑΣΣΕΙ ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ, ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΑΘΜΟ ΠΟΥ ΤΟ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ Η ΣΥΝΟΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ *** ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ, ΟΠΟΥ ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΘΕΤΟ, ΦΕΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΩ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ-

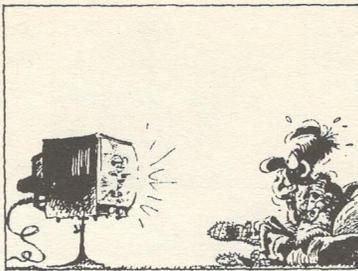
ΤΗΤΑΣ. *** Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ. *** ΚΡΙΤΙΚΕΣ, ΚΕΙΜΕΝΑ, ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΥΛΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΡΙΝΟΝΤΑΙ (ΟΧΙ ΑΠΟ ΕΜΑΣ ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ) ΑΝΑΓΚΑΙΑ. *** ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Τ.Θ. 1013 Τ.Κ. 71001 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Η ολυμπιάδα του 2004 βρίσκεται με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο διαρκώς στην επικαιρότητα, εδώ και τουλάχιστον πέντε χρόνια. Πρόσφατα ξαναβρέθηκε στις πρώτες θέσεις του τύπου και της τηλεόρασης λόγω της έναρξης της εκοταρείας για τον εθελοντισμό από την οργανωτική επιτροπή του 2004, η οποία έχει αποκτήσει ειδικό βάρος για την κυριαρχία σήμερα. Και αυτό γιατί για την διεξαγωγή της φιέστας, είναι απαραίτητη η συμμετοχή τουλάχιστον 60.000 ανθρώπων, που θα βγάσουν την λάντζα στα παρασκήνια της ολυμπιάδας, ένας κόσμος που το ελληνικό κράτος φιλοδοξεί να στρατολογήσει «εθελοντικά». Στην πραγματικότητα και επειδή παρατηρείται μεγάλο φάγωμα για το μπίρασμα της πίτας μεταξύ των διάφορων αφεντικών που διεκδικούν τα κονδύλια της προετοιμασίας των αγώνων (κατασκευαστικές εταιρείες, προμηθευτές, διαφημιστές κλπ.), «διαρρέουν» συνεχώς πληροφορίες στον τύπο που θέτουν σε αμφισβήτηση την όχι και τόσο ακέραιη διαδικασία των αγώνων (δηλ. το πλάισιο). Πράγμα που έχει προκαλέσει μια ορισμένη απαξίωση σε κάποια κοινωνικά στρώματα για το γεγονός της ολυμπιάδας καθ' αυτό. Οπότε ο «εθελοντισμός» αποκτά και ένα νόημα κάθαρσης της διαδικασίας στα μάτια του κόσμου. Άλλωστε πέρα από αυτούς που θα χρειαστούν για την λάντζα πρέπει να στρατολογηθούν και αυτοί που θα καταναλώσουν το θέαμα των αγώνων στα στάδια και στις εκδηλώσεις που προγραμματίζονται.

Εννοείται ότι είμαστε ενάντια στο καπιταλιστικό πανηγύρι του 2004 στην Αθήνα αλλά και οπουδήποτε αλλού. Εννοείται ότι αν οι αγώνες γίνουν θα αγωνιστούμε για την παταγώδη αποτυχία αυτού του πανηγυριού. Εννοείται, τέλος, ότι είμαστε ενάντια στην «εθελοντική» συμμετοχή στα σχέδια του ελληνικού καπιταλισμού. Αυτές τις θέσεις μας θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε σε αυτό το κείμενο.

Οι σύγχρονοι ολυμπιακοί αγώνες έχουν μια ιστορία εκατό

και παραπάνω χρόνων.

Ήταν το 1896 όταν ένας ξεπεσμένος γαλαζοαίματος από την γαλλία, είχε την φαινή ιδέα της αναβίωσης τους, από την πρώτη ολυμπιάδα μέχρι σήμερα η ιστορία των ολυμπιακών αγώνων υπήρξε μια ιστορία πολιτική, όχι αθλητική. Με διάφορους τρόπους οι αγώνες έγιναν όργανο άσκησης εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής στα χέρια της κυρίαρχης τάξης της χώρας που τους φιλοξενούσε. Να υπενθυμίσουμε κάποια ορόσημα αυτής της ιστορίας; Το 1936 ο Χίτλερ προσπάθησε

να χρησιμοποιήσει την ολυμπιάδα του Βερολίνου, για να αποδείξει την ανωτερότητα της αρείας φυλής σε σχέση με την μαύρη φυλή. Το 1968 στο μεξικό, με πρόσχημα την ομαλή διεξαγωγή των αγώνων, το εκεί κράτος κατάφερε να συντρίψει ένα από τα πιο μαζικά (και μαχητικά) κινήματα του '60, όταν λίγες ημέρες πριν την τελετή έναρξης, άνοιξε πυρ εναντίον μιας μεγάλης διαδήλωσης στην κεντρική πλατεία της πόλης, σκοτώνοντας μερικές εκατοντάδες αγωνιστών. Το 1980 στην ολυμπιάδα της Μόσχας, παίχτηκε μια από τις τελευταίες παραστάσεις του θεάτρου ψυχρής πόλεμος, όταν οι χώρες της δύσης σαμπόταραν τους αγώνες και δεν συμμετείχαν σ' αυτούς, υποτίθεται ως ένδειξη διαμαρτυρίας για την εισβολή του καθεστώτος του Κρεμλίνου στο αφγανιστάν το 1979, πράγμα που μμήθηκαν τα κράτη του ανατολικού μπλοκ στην ολυμπιάδα του 1984 στο Λος Άντζελες.

Στην σημερινή συγκυρία το ελληνικό κράτος δεν θα αποτελέσει εξαίρεση. Υποστηρίζουμε ότι η πιο σημαντική αξία χρήσης των ολυμπιακών αγώνων για το ελληνικό κράτος είναι ιδεολογική. Αυτό φάνηκε από την πρώτη στιγμή της ανάθεσης, οπότε το γεγονός εμφανίστηκε σαν η νέα μεγάλη ιδέα. Το κεντρικό σημείο αυτής της ιδεολογίας είναι η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός. Η ανάθεση της ολυμπιάδας συμπίπτει χρονικά με την έναρξη της διαχείρισης της εξουσίας από το λεγόμενο «εκσυγχρονιστικό μπλοκ», που σηματοδοτεί την καθυστερημένη μετάβαση του ελληνικού κα-

k i c k i n t h e e y e

Πριν περίπου τέσσερις μήνες δημοσιεύθηκε στα Νέα (στο φύλλο της 17-18/11/2001), μια δημοσκοπήση που αφορούσε την ελληνική αστυνομία, και της οποίας τα συμπεράσματα είναι υπέρ του δέοντος, ενδιαφέροντα. Τί μας κάνει όμως να ασχοληθούμε με μια τέτοια έρευνα¹ -την στιγμή ειδικά που όλοι λίγο πολύ ξέρουμε, πόσο κατευθυσμένη μπορεί να είναι μια οποιαδήποτε έρευνα ώστε να βγάξει τα επιθυμητά αποτελέσματα; Ακόμα, λοιπόν και να μην ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, ούτε στο ελάχιστο², θα ασχοληθούμε μαζί της, διότι το λιγότερο που φανερώνει είναι τις επιθυμίες και τις επιδιώξεις του ελληνικού κράτους, όσον αφορά το θέμα της αστυνόμευσης.

Ας δούμε όμως τα ίδια τα στοιχεία αυτής της έρευνας. Ένα 75,7 % έχει θετική γνώμη για την ΕΛΑΣ, ένα 20,1% αρνητική, και ένα 4,2% δεν γνωρίζει. Στο ερώτημα «Η αστυνομία πρέπει να γίνει πιο αυστηρή (sic) με τους μετανάστες;» ένα 71,9% συμφωνεί, ένα 13,2% ούτε συμφωνεί, ούτε διαφωνεί και ένα 12,8% διαφωνεί. Ακόμα ένα 71,1% νοιώθει ασφάλεια βλέποντας μπάτσους κάθε μέρα, ένα 64,5% φτιάχνεται μόνο με δυο τρεις φορές την εβδομάδα, ένα 58,7% την ακούει με μια δυο φορές το μήνα, ένα 54,9% με λιγότερο από μια φορά το μήνα, και ένα 48,3% είναι εντελώς ξενέρωτο και σχεδόν ποτέ δεν αυξάνεται το αίσθημα ασφαλείας αν βλέπουν μπάτσους³. Επίσης στα εγκλήματα με τα οποία θα πρέπει να ασχοληθεί η ΕΛΑΣ οι προτεραιότητες έχουν ως εξής: ναρκωτικά 16,8%, ανθρωποκτονίες 9,9%, τρομοκρατία (!!!) 7,5%, κλοπές 7,4%, λαθρομετανάστευση 6,9%, ένοπλες ληστείες 6,7% κτλ...

Τί λοιπόν συμβαίνει σήμερα στην Ελλάδα, και έχει αλλάξει τόσο η εικόνα του μπάτσου ή έστω γιατί επιδιώκουν να αλλάξουν την εικόνα του μπάτσου;

Το δημοσίευμα ισχυρίζεται ότι βασική αιτία για αυτή την αλλαγή (ή «αλλαγή») ήταν το μέτρο των πεζών περιπολιών. Εμείς από την πλευρά μας, δεν θα συμφωνήσουμε απόλυτα: όντως το μέτρο των πεζών περιπολιών θέλησε να φέρει κοντά τους μπάτσους στον «απλό πολίτη», από την άλλη οι κοινωνικές αντιλήψεις δεν διαμορφώνονται τόσο απλά... Η απουσία, ανταγωνιστικού κοινωνικού κινήματος πάντα θα αφήνει περιθώρια

να αναπτυχθούν (και) τέτοιες αντιλήψεις... Επιπλέον, οι κοινωνικές συνθήκες (χούντα, αυταρχικότητα του δεξιού, και αργότερα αριστερού κράτους⁴), που στο παρελθόν είχαν διαμορφώσει μια συγκεκριμένη αντίληψη για το αστυνομικό του σκέλος, έχουν εξαλειφθεί προ καιρού για ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας...

Το ζήτημα, όμως που προκύπτει, δεν είναι να αλλάξουμε την εικόνα του μπάτσου μέσα στην κοινωνία (σαν ένας πρωτότυπος μεταρρυθμισμός), πρώτα από όλα διότι η λέξη «κοινωνία» θα πρέπει να συνοδευτεί με ένα τεράστιο και καλοφωτισμένο ερωτηματικό και δεύτερον, διότι τέτοιες επιδιώξεις περιορίζονται de facto σε μια στενή αντιπαράθεση με το κράτος, την στιγμή που η αντιπαράθεση οφείλει να είναι πρώτα με την κοινωνία και ύστερα με το κράτος.

Κατ' αρχάς λοιπόν, θα πρέπει να εξετάσουμε, τι, γιατί και πως αλλάζει η ΕΛΑΣ. Η (τουλάχιστον επιδιωκόμενη) αλλαγή της βιτρίνας της θα πρέπει να διερευνηθεί, ειδικά στον βαθμό που δεν πρόκειται για ένα απλό ρετουσάρισμα μιας παλιάς φωτογραφίας...

Ας δούμε όμως το ίδιο το μέτρο των πεζών περιπολιών, τί θέλει να επιτύχει και τι τελικά πετυχαίνει... Σύμφωνα με το υπουργείο, πρόκειται για προληπτική καταστολή, είναι όμως έτσι; Η εγκληματικότητα, δεν αφορά μόνο μια κατηγορία εγκλημάτων, το έγκλημα είναι πολλών ειδών: υπάρχουν τα κλεφτρόνια και οι πορτοφολάδες, και υπάρχουν και οι μαφίες και το λαθρεμπόριο⁵. Δεν συμβαίνει κάθε κατηγορία εγκλήματος στον ίδιο χώρο, και με τον ίδιο τρόπο. Για την ακρίβεια, είναι ελάχιστες εκείνες οι κατηγορίες των εγκλημάτων, που θα συμβούν μέρα μεσημέρι σε έναν κεντρικό δρόμο μιας πόλης. Αλλά ακόμα και το αντίθετο να ισχύει, η προληπτική παρουσία πεζών περιπολιών, το μόνο που θα επιτύχει είναι να εκτοπίσει χωροχρονικά την εγκληματική δραστηριότητα (άλλωστε οι πεζές περιπολίες γίνονται από τις 8 πμ. έως και τις 11 μμ.), έτσι ώστε, τουλάχιστον αυτή, να μην συμβαίνει μπροστά στα μάτια του απλού πολίτη. Δύο μπάτσου που θα κόβουν κίνηση, δεν περιορίζουν κανένα έγκλημα, απλά το εξορίζουν, εκεί που ένας προζέμπος θα πουλούσε την «πραμάτεια» του στην Ομόνοια, τώρα θα πάει κάπου αλλού, εκεί που κάποιος θα έκανε μια ένοπλη ληστεία, όλο και κάτι θα βρει να κάνει... Δόξα σοι ο θεός, υπάρχουν δουλειές για όλους...

Το ποιες λοιπόν, είναι οι αιτίες της εγκληματικότητας το γνωρίζουν πολύ καλά και οι ίδιοι, και σίγουρα γνωρίζουν αφενός ότι δεν

πταλισμού από την μορφή κράτος-πρόνοιας στην μορφή νεοφιλελεύθερο κράτος. Ήταν φυσικό ότι μια τέτοιου βελνεκού επιχείρηση όπως η ολυμπιάδα, θα έδινε φτερά σε αυτή την ιδεολογία, και η κυρίαρχη ελίτ το γνώριζε πολύ καλά. Γι' αυτό βρήκαν μεγάλη απήκηση ιδέες που δίδεσαν οι μηχανισμοί της, όπως «η σκληρή και σοβαρή δουλειά που χρειάζεται για να πετύχουμε» κλπ.

Ένα δεύτερο στοιχείο αυτής της ιδεολογίας είναι η εθνική ομοψυχία («να δουλέψουμε όλοι μαζί για την ισχυρή Ελλάδα»), που χρησιμοποιήθηκε και θα χρησιμοποιηθεί για την πειθάρχηση των εκμεταλλεζόμενων κοινωνικών στρωμάτων. Για φανταστείτε: «οι διεκδικήσεις σας υπονομεύουν την προσπάθεια της χώρας μας να πετύχει στην τέλεση της ολυμπιάδας». Πόσες φορές θα ακουστεί από 'δω και πέρα, μόλις κάποια κοινωνική ομάδα αντιδράσει στον εκουγκρονισμό της εκμετάλλευσης της;

Το τρίτο σημείο της ιδεολογικής χρήσης της ολυμπιάδας, που ενισχύεται από το ευνοϊκό πολιτικό περιβάλλον πλανητικά, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά τις 11-9, είναι αυτό που αφορά το δίπολο ασφάλεια-ανασφάλεια. Η διαχείριση του αισθήματος ασφαλείας των πολιτών (που όπως διατείνεται η Δαμανάκη, «δεν πρέπει να επιτρέψουμε να το διαχειριστεί η ακροδεξιά», κάτι ξέρει να «ηρωϊδα» του πολυτεχνείου), η οποία έχει δώσει ήδη ένα τρομονόμο που πέρασε χωρίς σοβαρές αντιδράσεις, με πρόσχημα την προστασία των αγώνων από την τρομοκρατία, θα δώσει πιθανόν και άλλα νομικό-αστυνομικά κατασταλτικά φρούτα. Ήδη μερικές εκατοντάδες κάμερες ετοιμάζονται να τοποθετηθούν σε κάθε γωνιά του αστακού χώρου της Αθήνας. Το κατασταλτικό οπλοστάσιο εμπλουτίζεται για να μπορεί να αντιμετωπίσει την όποια ανταρσία εκδηλωθεί στους κόλπους μας κοινωνίας που βιώνει ένα 30% των νέων κάτω από 25 ετών ως άνεργο, ένα εκατομμύριο μετανάστες υπό ρατσιστικό κλοιό, μερικά τμήματα της στρατιωτικής μηχανής εκτός των συνόρων να επιβάλλουν την τάξη στην βαλκανική γειτονιά μας και μια οικονομία που εισέρχεται σε μια νέα φάση με τις χειρότερες προϋποθέσεις και που για να «εξισωθεί» με τις αντίστοιχες των ανεπτυγμένων κρατών απαιτεί σοβαρές δόσεις ανα-

διάρθρωσης. Δηλαδή επιτάχυνση των ιδιωτικοποιήσεων και των «εξυγιάνσεων» των επιχειρήσεων με μείωση του κόστους εργασίας, περιορισμό των κρατικών δαπανών για υγεία, παιδεία και γενικότερα παραπέρα μετακύλιση του κόστους παραγωγής και αναπαραγωγής του εργαζόμενου πληθυσμού από το κράτος, στους ώμους αυτού του πληθυσμού στο όνομα της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων κλπ.

Σε σχέση τώρα με την χρησιμότητα της ολυμπιάδας ως όργανο άσκησης εξωτερικής πολιτικής, είναι βέβαιο ότι στο γεωπολιτικό παιχνίδι που διεξάγεται στα βαλκάνια και στον καύκασο, μεταξύ ελληνικού και τουρκικού κεφαλαίου, το ελληνικό κεφάλαιο θα κερδίσει κάποιους πόντους σε σχέση με το τουρκικό. Δεν είναι λίγο πράγμα να είσαι το κέντρο του κόσμου για τρεις εβδομάδες καθημερινά...

Σε ένα άλλο πεδίο τώρα, το οικονομικό. Δεν είναι τυχαίο ότι στην πρωτοπορία της διεκδίκησης της ολυμπιάδας, όπως και της διοργάνωσης της σε δεύτερο στάδιο, μπήκε η γνωστή πρώην πολιτικός με άμεση συγγενική σχέση με την ιδιοκτησία της Χαλυβουργικής, μιας από τις πιο μεγάλες εταιρείες κατασκευαστικών υλικών στην Ελλάδα. Το κυριότερο τμήμα του κεφαλαίου που επωφελήθηκε από την ανάληψη των αγώνων, είναι το κατασκευαστικό. Οδικόι άξονες, αθλητικές εγκαταστάσεις και πλήθος άλλων κατασκευών έχουν μετατρέψει όλη την Αττική σ' ένα τεράστιο γαπί, όπου τα χρήματα του Γ' ΚΠΣ και των εκμεταλλεζόμενων, γίνονται ολυμπιακά έργα και κεφάλαιο για τις κατασκευαστικές εταιρείες. Παράλληλα δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την μέγιστη αξιοποίηση των αγώνων, μέσω της αύξησης προσέλευσης τουριστών που αναμένεται να επιφέρει το γεγονός της προβολής των greek islands και του αρχαίου πολιτισμού. Ξενοδοχειακές υποδομές, εμπορικά κέντρα, «αναπλάσεις» των αστικών χώρων και στην υπηρεσία της κατανάλωσης της ολυμπιακής ιδεολογίας. Το οικονομικό είναι όμως και το πεδίο της σφαγής. Γι' αυτό συχνά πυκνά «διαρρέουν» και κάποια στοιχεία στον τύπο για αύξηση του κόστους των αγώνων επειδή έπεσε έξω ο προϋπολογισμός και κατά συνέπεια «ανάγκη για καινούριες θυσίες» κλπ. Είναι φανερό ότι το κεφάλαιο που αντλήθηκε από τα ευρωπαϊκά ταμεία, από τις

μπορούν να την καταπολεμήσουν και αφετέρου, ότι μέτρα όπως οι πεζές περιπολίες, ελάχιστο ουσιαστικό αποτέλεσμα έχουν... Η καταστολή του εγκλήματος λοιπόν, είναι ένα πρόσχημα στην συγκεκριμένη περίπτωση, οι πεζές περιπολίες, όπως και οι στρατόμπατσι (αυτοί με τις φόρμες, τα αλεξίσφαιρα γιλέκα και τα οπλοπολυβόλα), δεν είναι καν εκεί για να καταστείλουν το έγκλημα. Είναι πρώτα και κύρια για άλλους λόγους.

Ας πάρουμε το κλασικό, δυστυχώς, παράδειγμα του μπάτσου με το οπλοπολυβόλο στο χέρι, στα λιμάνια, στα αεροδρόμια, αλλά και στα πιο απίθανα μέρη (πχ. το μετρό). Είναι σχεδόν βέβαιο, ότι δεν πρόκειται ακόμα και εγκληματία να δει μπροστά του να αρχίσει να πυροβολεί μέσα στο πλήθος (όχι πως το αποκλείουμε, αλλά υπό «φυσιολογικές συνθήκες» κανένας δεν θα αρχίσει να γαζώνει μέσα στα πλήθη του μετρό). Αυτός ο μπάτσος εκεί, είναι μια εικόνα, μια εικόνα που επιτηρεί την κυκλοφορία (την κυκλοφορία μεταξύ των διαχωρισμών θα προσθέταμε). Ο μπάτσος επιτηρώντας την κυκλοφορία⁸ μέσα στην πόλη, επιτυγχάνει (ή θέλει να επιτύχει) την καλύτερη κυκλοφορία, τουλάχιστον στις κύριες αρτηρίες. Οι πόλεις είναι βιτρίνες εμπορευμάτων, ο μπάτσος είναι⁹ (ακριβώς σαν μια βιτρίνα του κράτους εγγυητή ασφάλειας) εκεί (και) για χάρη αυτής της βιτρίνας...

Ένα μέρος όπου αυτό μπορεί να φανεί, είναι στο μετρό και τον ηλεκτρικό της Αθήνας. Η εικόνα του μπάτσου στο μετρό δεν έχει καμία χρησιμότητα, όσον αφορά την εγκληματικότητα: είναι εκεί για να διαφυλάξει την βιτρίνα της πόλης, και πράγματι, ένα σωρό μετανάστες δεν μετακινούνται με το μετρό αλλά με τον ηλεκτρικό για να πάνε στο ίδιο μέρος, οι μικροπωλητές και οι ζητιάνοι δεν έχουν καν εμφανιστεί στο μετρό. Έτσι αυτό είναι καθαρό (σαν έντερο μετά από κλύσμα:) από μικροπωλητές, ζητιάνους, αξύριστους και μαυριδερούς κτλ. Τί τους ενοχλούν όλοι αυτοί; Εγκληματίες δεν είναι, τότε τί... Χαλάνε την βιτρίνα, μας ενοχλούν οι λι-

γδιασμένες φάτσες τους, δεν τους γουστάρουμε, δεν φτάνει που τους αφήσαμε να δουλέψουν για να φτιάξουν το μετρό θα μούνε και μέσα; Με άλλα λόγια, δεν μπορεί ο κάθε γιάπης, ή ο σπηνταρισμένος υπαλληλίσκος από overdose κοινωνικής ανέλιξης να βλέπει πρωί-πρωί έναν άραβα, ένα ζητιάνο, ένα μικροπωλητή... στην σύγχρονη μητρόπολη άλλοι διαλέγουν το γκέτο τους και άλλοι εγκλωβίζονται σε αυτό...

Έτσι επιτελείται μια είδους κοινωνικής εκκαθάρισης: υπάρχουν σημεία και περιοχές μέσα στο αστικό τοπίο καθαρά από το κοινωνικό περιθώριο⁸. Εκεί, η κυκλοφορία του εμπορεύματος, αποκτά την μέγιστη λειτουργικότητα της, η επιτήρηση αυτής της κυκλοφορίας, διευκολύνει την ίδια την κυκλοφορία ακόμα και σαν απλή επιτήρηση: ίσως ακριβώς εξαιτίας του γεγονότος ότι η κυκλοφορία γνωρίζει ότι επιτηρείται.

Ταυτόχρονα, η δημιουργία μιας εικόνας, ενός καλού μπάτσου, συνοδεύεται και από μια στρατιωτικοποίηση της αστυνομίας. Μόνο για τον εξοπλισμό της αστυνομίας μέχρι και το 2004 θα δαπανηθούν 380 δις⁹, την στιγμή που 1996 τα χρήματα ήταν γύρω στα 5,5 δις. Αν σας θυμίζει στρατιωτικό προϋπολογισμό μάλλον δεν κάνετε λάθος, διότι τέτοιος είναι. Επίσης, έχουν δημιουργηθεί ένα σωρό ειδικές δυνάμεις καταστολής, με ξεχωριστές αρμοδιότητες και ειδικεύσεις (ΕΙΔΑΣΥΔΕ, ΤΑΕ, Ειδικόι Φρουροί, Συνοριοφύλακες). Τέλος, σε γραφειοκρατικό επίπεδο, επιδιώκεται η απεμπλοκή της ΕΛΑΣ από αρμοδιότητες όπως οι φυλακές και η φύλαξη των ποδοσφαιρικών αγώνων. Όμως όλα αυτά, βρίσκονται και σε άμεση συσχέτιση με τις αναδιαρθρώσεις στο στρατό¹⁰. Ο στρατός, έχοντας πια σαν σημείο αναφοράς το εξωτερικό της χώρας, αφήνει έναν χώρο ανοιχτό, τον οποίο θα πρέπει να καλύψει η αστυνομία, ταυτόχρονα για να μπορέσει η αστυνομία να επεκταθεί σε αυτό τον χώρο, απαλλάσσεται από κάποιες αρμοδιότητες τις οποίες είτε θα αναλάβουν ιδιωτικές επιχειρήσεις φύλαξης, είτε η δημοτική αστυνομία¹¹.

Το θέμα όμως που εδώ προκύπτει είναι άλλο: κανένας δεν έχει διαμαρτυρηθεί για τις πεζές περιπολίες, άρα ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας τις γουστάρει, και αυτό άσχετα με την έρευνα. Το ερώτημα λοιπόν είναι γιατί τις γουστάρει ή γιατί πρέπει να τις γουστάρει.

Στην ίδια έρευνα ο κεντρικός δισέλιδος τίτλος γράφει: «Η εγκληματικότητα μειώνεται... όμως η Ελλάδα φοβάται περισσότερο!».

διαφημιστικές και από τον κρατικό προϋπολογισμό, δεν επαρκεί για την ολοκλήρωση των αγώνων, ούτε για την κάλυψη του κόστους των αγώνων. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι και κράτη με σοβαρή οικονομική υποδομή και πλήρη καπιταλιστική αξιοποίηση των ολυμπιάδων που διεξήγαγαν, όχι μόνο δεν κατάφεραν να βγάλουν οικονομικό όφελος από τους αγώνες, αλλά «έπεσαν» πολλά δις έξω, στην περίπτωση της ελληνικής ολυμπιάδας μπορούμε βέβαια να υποθέσουμε ότι θα πληρώνουμε για πολλά χρόνια ένα καινούριο φόρο «για τους ολυμπιακούς του 2004», μαζί με το λογαριασμό της ΔΕΗ, όπως συνέβαινε για πάνω από 25 χρόνια μετά την διεξαγωγή της ολυμπιάδας στο Μόντρεαλ το 1976. Και όταν λέμε «εμείς» καταλαβαίνετε ποιοι θα πληρώσουν...

Όμως οι επιπτώσεις δεν θα είναι αποκλειστικά περιορισμένες στην οικονομία. Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη ευφυΐα για να καταλάβει κάποιος ότι η αύξηση των κατασκευαστικών έργων και ανάπτυξη σημαίνουν -και δε θα μπορούσε παρά να σημαίνουν- οικολογική καταστροφή. Ομάδες πολιτών που αντέδρασαν εξ αρχής στην ανάλυση της ολυμπιάδας έχουν προειδοποιήσει για την καταστροφή που θα προκληθεί στον φυσικό πλούτο (τον οποίο έχει απομείνει) της Αττικής, σε περιοχές όπως π.χ. ο Σχοινιάς. Όσο βέβαια κυριαρχεί στον ορίζοντα του πολιτικού η ιδέα «τσιμέντο να γίνουν όλα», τέτοια πράγματα είναι λογικό να συμβαίνουν. Πάντως κυκλοφοριακό χάος, οικοπεδοποίηση κάθε φυσικού χώρου, έλλειψη νερού, επιδείνωση του νέφους της ατμόσφαιρας, συνιστούν την φουτουριστική σύλληψη μιας πραγματικότητας ζωής που συνεχίζει να μετρά την ποιότητα της στα γραφεία κίνησης των νοσοκομείων.

Εξίσου προφανές είναι ότι ο σεβασμός και η ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, που τόσο συχνά διακηρύσσουν σαν κυρίαρχη αξία τους, οι ινστιτούτορες του πολιτισμού, δεν χωράνε στους χάρτες των κατασκευαστικών έργων. Αν το κέρδος τους επιτάσσει να κατασκευαστεί κωπηλατοδρόμιο στην περιοχή του Μαραθώνα και μουσείο στην Ακρόπολη, αυτό θα γίνει άσχετα αν η αρχαιολογική υπηρεσία έχει χαρακτηρίσει αρχαιολογικούς αυτούς τους χώ-

ρους και έχει απαγορεύσει κάθε οικοδομική δραστηριότητα. Εξάλλου τις νομικές διενέξεις αυτής της υπηρεσίας ενάντια στην οργανωτική επιτροπή του 2004, το κράτος ξέρει να τις κερδίζει και μάλιστα με διαδικασίες συνοπτικές, αφού ο χρόνος τρέχει.

Θα ασχοληθούμε τώρα με κάτι διαφορετικό. Δύο τρία πράγματα για την φύση και την ουσία των ολυμπιακών αγώνων. Η κυρίαρχη ιδεολογία αυτών των αγώνων είναι ότι έχουν σκοπό την φιλία και την ειρήνη μεταξύ των λαών μέσω της ευγενούς άμιλλας μεταξύ των αγωνιζόμενων αθλητών. Όλα αυτά συνοψίζονται στην κορωνίδα της ιδεολογίας του ολυμπισμού, την ο-

λυμπιακή ιδέα. Στην πραγματικότητα πρέπει να είναι κάποιος από άλλο πλανήτη για να μασάει αυτά τα παραμύθια. Ας πάρουμε για παράδειγμα το ότι οι αγώνες συμβάλλουν ή έχουν σαν στόχο την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Πρόσφατα και ενώ το αγγλοσαξονικό μπλοκ με την συμπαράσταση όλου του ανατολικού και δυτικού κόσμου, βομβάρδιζε το αφγανιστάν, ο Μπους δήλωνε ότι οι βομβαρδισμοί δεν πρόκειται να σταματήσουν κατά την διάρκεια της χειμερινής ολυμπιάδας. Και φυσικά ο πόλεμος συνεχίστηκε (και συνεχίζεται). Υπάρχει πλήθος παραδειγμάτων που αποδεικνύουν το ίδιο ακριβώς πράγμα.

Όσον αφορά την ευγενή άμιλλα... Αρκεί να σκεφτεί κάποιος πόσο μονοσήμαντα έχει κτιστεί όλο το οικοδόμημα του σύγχρονου αθλητισμού, πάνω στην σημασία του ρεκόρ, δηλ. της μέγιστης επίδοσης και του πρωταθλητισμού. Σκοπός κάθε αθλήματος που διεξάγεται ειδικά στην ολυμπιάδα είναι η δημιουργία ενός νέου ρεκόρ. Όχι μόνο για λόγους εμπορικούς, αλλά και για λόγους ιδεολογικούς. Στόχος είναι η απόδειξη του απεριόριστου της ανθρώπινης δυνατότητας, η υπέρβαση των βιολογικών (δηλ. των φυσικών) περιορισμών και άρα η επισφράγιση (και προσοχή: η ανάγκη και η δυνατότητα της ολοένα και περισσότερο αυξανόμενης) κυριαρχίας του ανθρώπου επί της φύσης. Το πόσο ψευδής είναι αυτή η ιδεολογία φαίνεται από τα αποτελέσματα της. Όσο και να αναπτυχθεί η φαρμακοβιομηχανία των αναβολικών, όσο και

Στο δημοσίευμα, όντως υπάρχει μία μείωση σε ένα είδος εγκληματικότητας -αυτό των κλοπών και των διαρρηξέων- αλλά δεν μας λέει κανένα άλλο στοιχείο αν υπάρχει εγκληματικότητα κάπου άλλο.

Το ερώτημα, που εμείς από την μεριά μας θα πρέπει να βάλουμε εδώ είναι ποιος τελικά φοβάται και κυρίως τί ακριβώς φοβάται. Γιατί το ότι οι έλληνες φοβούνται μόνο σαν γελοιότητα μπορεί να σταθεί.

Μετά τις 11-9, προέκυψε το ζήτημα της ασφάλειας, σαν ένα κεντρικό ζητούμενο. Στην Ελλάδα, η οποία καμία άμεση επίπτωση δεν είχε με το χτύπημα, και στην οποία η -όποια- τρομοκρατία δεν μετράει ούτε 30 νεκρούς σε 30 χρόνια, το ζήτημα της ασφάλειας αποτέλεσε και αποτελεί ιδεολογικό όπλο. Διότι πάλι μόνο σαν γελοιότητα -του στυλ, «να προλάβουμε ότι έγινε στην αμερική...»- μπορούν να σταθούν τα παρακάτω λόγια του υπουργού δημοσίας τάξης: «(...) Η απώλεια του αισθήματος ασφάλειας είναι πολύ κρίσιμο και μεγάλο μέγεθος. Προκαλεί μεγάλες αναστατώσεις στην ζωή, διαμορφώνει άλλη κουλτούρα, μπαινοβγαίνει στον ψυχισμό κάθε πολίτη και επηρεάζει βαθύτατα την ατομική, την κοινωνική και οικονομική συμπεριφορά. Ο χειρότερος εχθρός για το άτομο είναι η επικράτηση ενός κλίματος γενικευμένης ανασφάλειας. Ουσιαστικά ανατρέπει τον ορθολογισμό. Αν λειτουργείς με ανασφάλεια δεν μπορείς να πάρεις αποφάσεις με ελευθερία, υπεισέρχονται άλλοι παράγοντες που μεταβάλλουν τα δεδομένα.»¹² Στην Ελλάδα ποτέ δεν είδαμε καμία «διαταραχή» τέτοιου τύπου που περιγράφεται. Η Ελλάδα, την περίοδο που πέρασε ζούσε σε ρυθμούς Big Brother... Ποιο αφγανιστάν, ποιο βομβαρδισμοί και μαλακίες...

Το αίτημα για ασφάλεια καθόλου δεν έχει να κάνει με όλα όσα περιγράφει ο υπουργός, ή μάλλον έχει, αλλά μόνο για τα αφεντικά...

Η ασφάλεια, που συχνά επικαλούνται, δεν σημαίνει στην τελική παρά ακόμα καλύτερη διαχείριση του υπάρχοντος, καλύτερη διαχείριση της εργατικής δύναμης, και γενικότερα καλύτερη κυκλοφορία όλων των εμπορευμάτων, μεγαλύτερη επέκταση του καπιταλισμού σε ολόένα και πιο ανεξερεύνητες ζώνες του κέρδους και της αλλοτρίωσης, τόσο παγκόσμια όσο και τοπικά. Ο καπιταλισμός πρέπει διαρκώς να εξαπλώνεται να ανανεώνεται, να εξελίσσεται, να υποτάσσει ολόένα και περισσότερα στοιχεία στο εμπόρευμα. Για να το κάνει αυτό οφείλει πια να ασφαλίζει μια σειρά «κεκτημένων» του, με κυριότερο και βασι-

κότερο την κοινωνική συν(εν)οχή... Τα αφεντικά είναι υποχρεωμένα, και όσο δεν βλέπουν σοβαρές αντιδράσεις από κάτω να επεκτείνουν ολόένα και περισσότερο την κυριαρχία τους και να αυξάνουν ολόένα και περισσότερο τα κέρδη τους. Κανένας καλός καπιταλιστής δεν επιτρέπεται να είναι ικανοποιημένος με τα κέρδη του, θα πρέπει επιδιώξει ολόένα και περισσότερα.

Καλά όλα αυτά, τα αφεντικά για άλλη μια φορά απεργάζονται και εξυφαίνουν μεγάλες συνωμοσίες εις βάρος της κοινωνίας. Της κοινωνίας;

Μέσα στην δεκαετία του '90, στην Ελλάδα υπήρξε μια έντονη κοινωνική κινητικότητα: εκατοντάδες χιλιάδες μετανάστες, ήρθαν και έσπρωξαν κοινωνικά προς τα πάνω ένα μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Αυτή η κοινωνική άνοδος, της οποίας η μαζικότητα αφορούσε τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα που είδαν από εργάτες να γίνονται μικροαφεντικά, οφείλεται στους μετανάστες (και όχι μόνο αυτή βέβαια). Αυτό το γνωρίζει πολύ καλά και ο τελευταίος κάτοικος του πιο απομακρυσμένου χωριού. Επίσης ξέρει πολύ καλά σχεδόν ο καθένας, ότι οι μετανάστες, πρέπει να είναι όσο πιο κάτω γίνεται, διότι έτσι είναι ευκολότερη η εκμετάλλευσή τους. Πρέπει λοιπόν, με χίλιους δύο τρόπους να επισημαίνεται και να τονίζεται ο διαχωρισμός, αυτοί πρέπει να είναι κάτω... Άλλωστε αυτοί, οι οποίοι «κινδυνεύουν»¹³, από μια κοινωνική ανέλιξη των μεταναστών, δεν είναι παρά αυτοί που άμεσα επωφελήθηκαν από αυτούς, οι μικροαστοί. Για αυτό το λόγο, ίσως σε αυτούς να εκδηλώνεται τόσο ανθρωποφαγικά η επιθετικότητα τους απέναντι στους μετανάστες.

Εν τέλει και επιτέλους: ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας, έχει συγκεκριμένα συμφέροντα, από αυτή την κατάσταση... κερδίζει και αυτό τα κόκαλα του από το μεγάλο (χειρουργικό;) τραπέζι των αφεντικών μας, για αυτό και δεν έχει (και δεν μπορεί να έχει) κανένα πρόβλημα με τους μπάτσους, διότι του εξασφαλίζουν και αυτοί με τον τρόπο τους αυτά τα κοκαλάκια. Γι' αυτό και το υπουργείο τους στέλνει κοντά στον πολίτη και καλλιεργεί ένα φιλικό πρόσωπο για

να τελειοποιηθεί η τεχνογνωσία τους, η φύση βάζει περιορισμούς. Και το χειρότερο: εκδικείται. Οι θάνατοι πρώην πρωταθλητών με αιφνίδιο τρόπο πληθαίνουν με το πέρασμα του χρόνου. Άσχετα αν προκαλούν δέηση έκπληξη. Ας μην έχει κανείς αυταπάτες για το θαύμα του ελληνικού αθλητισμού. Καλά τα καταφέρνει ο κύριος Τσέκος (ο καλύτερος εν Ελλάδι φαρμακοτρίφτης), αλλά τα μετάλλια που θα στολίσουν (και στολίζουν) τα στήθη των αθλητών του μυρίζουν από τώρα. Μια αποπνικτική οσμή φορμόλης...

Αφήσαμε για το τέλος μια κρυφή μας σκέψη. Είναι γνωστό ότι η προετοιμασία για την ολυμπιάδα κάπου έχει σκαλώσει. Θα ήταν αφελές να πιστέψει κάποιος, ότι η διοικητική μηχανή ενός κράτους που γενιές μέχρι σήμερα κατευθύνεται με πυξίδα το άρπα-κόλα, θα μπορούσε να πειθαρχήσει (επειδή έτσι επιθυμεί ο κύριος καθηγητής και ο εκουγκρονομός του) σε ένα στοιχειώδη σεβασμό στην οργάνωση και τον σχεδιασμό. Κάτι κολλάει με την προετοιμασία των αγώνων, κάτι δεν παεί καλά (ποιος είναι ο πιο αδύναμος κρίκος του ελληνικού κράτους;) και η ομαλή διεξαγωγή της ολυμπιάδας διακυβεύεται. Θα προτιμούσαμε φυσικά να ήταν ένα ανταγωνιστικό κίνημα αυτό που θα μπλόκαρε την διαδικασία και όχι οι εγγενείς αδυναμίες της ελληνικής γραφειοκρατίας. Πάντως στο κλασικό ερώτημα τί μένει να κάνουμε, νομίζουμε ότι είμαστε σε θέση να απαντήσουμε... Ψέματα;

Υστερόγραφο:

Διατηρούμε κάποια επιφυλακτικότητα για τις δημοσκοπήσεις και καλά το κάνουμε. Δεν παύει όμως μερικά πράγματα να είναι τόσο ευδιάκριτα που δεν απαιτούν καμία στατιστική επιβεβαίωση. Για παράδειγμα ξέρουμε ότι ένα σημαντικό τμήμα της ελληνικής κοινωνίας τάσσεται συνειδητά με την κυριαρχία στο ζήτημα των αγώνων. Και δεν είναι μόνο το κεφάλαιο, ή όσοι θα ωφεληθούν οικονομικά από το γεγονός, αλλά κυρίως αυτοί που θα ωφεληθούν ιδεολογικά από την κατανάλωση μύθων όπως «η ισχυρή Ελλάδα», και «η διεθνής επιτυχία». Επίσης το πιο μεγάλο τμήμα της ελληνικής κοινωνίας, χωρίς να έχει ποτέ γνώση της συνολικής αλήθειας και βουβαρισμένο από την πληροφόρηση των καθεστωτικών θεσμών (και με δεδομένη τη στάση της αριστεράς), τηρεί μια αμφιταλαντευόμενη στάση. Πάντως η αλήθεια είναι ότι το ζήτημα της ολυμπιάδας δεν βγήκε ποτέ στον δημόσιο χώρο να συζητηθεί, παρά μόνο σε περιορισμένη έκταση και σε στενούς πολιτικούς κύκλους.

τον πολίτη, την στιγμή που εξοπλίζεται ακόμα περισσότερο για να «διαχειριστεί» τους άλλους...

Το τί μένει σε 'μας (και ποιοι επιτέλους είμαστε εμείς;), είναι το επόμενο ερώτημα...

1. Η οποία εν πρώτοις θα πρέπει να χαρακτηριστεί τουλάχιστον αναξιόπιστη την στιγμή που δεν δημοσιεύονται τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά της.
2. Σίγουρα, πάντως ένας πυρήνας αλήθειας σε αυτή την έρευνα υπάρχει, και δεν χρειάζεται να ανατρέξουμε σε οποιαδήποτε εφημερίδα για να το διαπιστώσουμε, μια περιήγηση στις κυρίαρχες αντιλήψεις αρκεί...
3. Σε αυτή την ερώτηση, μπορεί κανείς να δει ξεκάθαρα πως μπορεί να κατευθυνθεί μια έρευνα: πρώτα από όλα παίρνεται σαν δεδομένο ότι το αίσθημα ασφάλειας σχετίζεται με το να βλέπουν μπάτσους, έτσι δεν υπάρχει καν ερώτηση που να ρωτά αν σχετίζεται ή όχι το ένα με το άλλο.
4. Κατά την διάρκεια του οποίου υπήρξε και μια σταδιακή αποκλιμάκωση της κρατικής αυταρχικότητας.
5. Συγχωρήστε μας που δεν αναφέρουμε τις κυβερνήσεις και τους στρατούς τους, αλλά για λόγους πρακτικούς θα ακολουθήσουμε μια πιο συμβατή έννοια του εγκλήματος.
6. Όταν μιλάμε για κυκλοφορία δεν εννοούμε μόνο τα αυτοκίνητα, αλλά ότι κυκλοφορεί -άνθρωποι και εμπορεύματα- στους δρόμους μιας πόλης.
7. Συγχωρήστε μας τον πλεονασμό, δεν είναι, φαίνεται.
8. Όπου αυτό το κοινωνικό περιθώριο ξεκινάει από τα πλαίσια του μικροεγκλήματος και κορυφώνεται στην φιγούρα του μετανάστη.
9. Αναφέρεται στο ίδιο άρθρο από τα Νέα.
10. Χαρακτηριστικά να αναφέρουμε ότι μόνο σε επίπεδο δομικής διάρθρωσης των στρατηγείων και των μονάδων, αυτές αποκτούν διάρθρωση όμοια με αυτή που θα είχαν σε εμπόλεμη κατάσταση. Πριν τις αλλαγές, η διοικητική δομή του στρατού δεν ήταν ίδια σε ειρηνική περίοδο και σε εμπόλεμη, αλλά διαφορετική. Τώρα γίνεται ίδια. Μήπως έχουμε πόλεμο;
11. Ήδη σχεδιάζεται να δοθεί το δικαίωμα οπλοφορίας όπως και σύλληψης σε δημοτικούς αστυνομικούς.
12. Στην Καθημερινή, στο φύλλο της 28-10-01.
13. Μήπως τελικά αυτό φοβούνται οι Έλληνες;

Πριν κάποια χρόνια, σ' ένα αντιεξουσιαστικό τμήμα που διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη, ένας σύντροφος απ' την Κύπρο μιλώνοντας για την κατάρα του εθνικού διαχωρισμού που για δεκαετίες βρωμίζει τα μυαλά των ανθρώπων και ταλανίζει το νησί, είτε μεταξύ πολλών άλλων και το παρακάτω: «Κοιτάξτε να δείτε τι γίνεται με το ζήτημα της μειονότητας. Οι (ελληνο)κύπριοι λένε ότι αυτοί είναι η πλειοψηφία και άρα ότι αυτοί πρέπει να αποφασίσουν για το μέλλον του νησιού. Οι (τουρκο)κύπριοι αντιτείνουν ότι η γεωγραφική θέση της Κύπρου είναι τέτοια που μερικές εκατοντάδες χιλιάδες χριστιανών περιβάλλονται από μια θάλασσα μουσουλμάνων και άρα αυτοί είναι η πλειοψηφία. Δηλαδή είναι από ποια μεριά βλέπει κανείς και κρίνει τα πράγματα».

Είναι σίγουρο ότι μ' αυτά τα λόγια άφησε πολλούς έκπληκτους γιατί σκότωνε μέσα τους μια βεβαιότητα: κάτι που δείχνει πόσο βαθιά και ύπουλα μπορεί να εισχωρήσει και να δράσει η κυρίαρχη ιδεολογία. Γιατί είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι όσοι δρουν ενάντια στο παρόν σύστημα καταπίεσης και εκμετάλλευσης, χρησιμοποιούν πολλές φορές άκριτα το λεξιλόγιό του με το συγκεκριμένο ιδεολογικό περιεχόμενο που αυτό του προσδίδει. Μ' αυτά που είπε, λοιπόν, ο κύπριος σύντροφος σκότωνε τη βεβαιότητα περί ύπαρξης μειονοτήτων και έθετε (έστω άθελά του) ένα μεγάλο ζήτημα προς επεξεργασία και αντιμετώπιση.

Τούτο δω το κείμενο, αν και εκφράζει θέση, εκείνο που θέλει περισσότερο είναι να ξαναθίξει το ζήτημα που άπτεται του διαχωρισμού και της ταξινόμησης των ανθρώπων.

Να τονίσουμε ότι οι όροι μειο-

Μειονότητες και πλειοψηφίες ή μια ακόμη περίπτωση αναπαραγωγής της κυρίαρχης ιδεολογίας

νότητα και πλειοψηφία, όπως κι οι «εθνικοί» χαρακτηρισμοί, χρησιμοποιούνται εδώ εντελώς συμβατικά, για να καταλαβανόμαστε.

Ας έρθουμε, όμως, στο καθαυτό θέμα κι ας το εξετάσουμε, καταρχήν, βάσει υπαρκτών καταστάσεων.

Τίθενται, λοιπόν, δυο καίρια ερωτήματα: με γνώμονα ποιά εδαφική περιφέρεια καθορίζονται οι εκάστοτε πλειοψηφίες-μειοψηφίες και στη βάση ποιού πληθυσμιακού συνόλου;

Ποιος είναι μειονότητα στο Κόσσοβο; Πριν τους βομβαρδισμούς του ΝΑΤΟ θεωρούνταν οι Αλβανοί γιατί η περιοχή λογίζονταν ως τμήμα της Σερβίας. Μετά την απόσπασή του απ' το σερβικό κράτος μειονότητα έγιναν οι σέρβοι. Λοιπόν, ποιος είναι μειονότητα και ποιος η πλειονότητα; Ποιο κριτήριο προτιμάτε, ή μάλλον με το μέρος ποιου εθνικισμού είστε;

Οι κούρδοι είναι μειοψηφία στο σύνολο των ανθρώπων που κατοικούν εντός των ορίων της Τουρκίας: είναι όμως σαφώς περισσότεροι στη συγκεκριμένη περιφέρεια του τουρκικού Κουρδιστάν. Λοιπόν, από ποια μεριά θέλετε να δείτε τα πράγματα; Απ' τη μεριά των «νόμιμων» δικαιωμάτων των τούρκων στρατοκρατών ή μήπως είστε πιο ευαίσθητοι και πιστεύετε στις διακηρύξεις για τα δικαιώματα των εθνών και θα θέλατε να δείτε να ξεφτυρνάει ένα ακόμα κράτος στην περιοχή; Και τα πράγματα μπερδεύονται κι άλλο, αν λάβουμε υπ' όψιν μας ότι το Κουρδιστάν είναι διαμοιρασμένο σε τέσσερα κράτη. Αυτό μας δίνει την αφορμή να σκεφτούμε τις τόσες περιπτώσεις όπου μια ομοεθνία ινδιάνων στη Ν. Αμερική ή μια ανάλογη ιθαγενών στην Αφρική και την

Ασία, είναι διαχωρισμένη ανάμεσα σε τρία-τέσσερα κράτη με βάση τα σύνορα που χάραξαν οι αποικιοκράτες. Προφανώς, αν τα σύνορα ήταν αλλιώς χαραγμένα, άλλοι θα αποτελούσαν τις μειονότητες και οι όροι θα αντιστρέφονταν. Και διερωτώμαστε: μήπως οι αντι-ιμπεριαλιστές πάνω στον οίστρο τους για την υπεράσπιση της «εθνικής ανεξαρτησίας και της εδαφικής κυριαρχίας» κάθε κράτους πέφτουν στην τραγελαφική αντίφαση ν' αναγνωρίζουν τα σύνορα που επέβαλαν οι ιμπεριαλιστές¹;

Ας κοιτάξουμε και δίπλα μας, σε κάτι που καίει πιο πολύ. Οι μουσουλμάνοι (δηλ. τουρκο-πομάκοι-τσιγγάνοι) της δ. Θράκης είναι ελάχιστα μέσα στο σύνολο του πληθυσμού της ελληνικής επικράτειας. Δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο στην δ. Θράκη όπου και κατοικούν και όπου είναι τουλάχιστον ισάριθμοι στους νομούς της Ξάνθης και της Κομοτηνής. Τί γίνεται τώρα εδώ; Από ποια πλευρά είναι το δίκιο; Κι απ' τις δυο ή μήπως από καμιά;

Ένα καλό παράδειγμα μας δίνει το κράτος που βρέθηκε στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας, το Αφγανιστάν. Θα έπρεπε κανείς να ξύνεται από απορία, συν τοις άλλοις, και όταν άκουγε να αποκαλούνται μειονότητες όλες οι άλλες φυλές της χώρας (χαζάροι-ουζμπέκοι-τατζίκιοι κ.α.) εκτός της φυλής των παστούν, αν και αυτοί οι τελευταίοι δεν υπερβαίνουν το 42% του συνολικού πληθυσμού. Να πάλι ένα δίπολο ερωτημάτων: Πώς πρέπει να προσμετρηθούν οι παστούν· με κάθε φυλή χωριστά οπότε είναι η «κυρίαρχη εθνότητα» - όπως αποκαλούνται, ή στο σύνολο του πληθυσμού, πράγμα που σημαίνει ότι κι αυτοί είναι μια ακόμα μειοψηφία; Και αν θελήσουμε να μπλέξουμε με τις διάφορες υποφυλές και παραφυλές που τσακώνονται μεταξύ τους το πράγμα γίνεται μύλος. Μια ερώτηση μας βγαίνει, έτσι αυθόρμητα: Μήπως η περίπτωση του Αφγανιστάν που, φαινομενικά, προσφέρεται για τέτοιου είδους διαχωρισμούς, συνιστά ακριβώς την άρνησή τους;

Γίνεται φανερό ότι ως εδώ αναφερθήκαμε στις περιπτώσεις εθνικών-φυλετικών-θρησκευτικών διαχωρισμών. Υπάρχει περίπτωση μια μειονότητα να χαρακτηριστεί νομικά ως (μειονοτική) κοινότητα. Τότε μέσω μηχανισμών και θεσμών της δίνεται η δυνατότητα να θεωρείται ισότιμη στις αποφάσεις. Αν χαρακτηριστεί νομικά απλά ως μειονότητα, αυτό σημαίνει ότι βρίσκεται υπό την διοίκηση της πλειονότητας. Όλα αυτά, βέβαια, στα χαρτιά.

Σ' όλα τούτα το σημαντικό για μας είναι ότι οι άνθρωποι διαχωρίζονται κανονικά και με το νόμο, ότι νομιμοποιείται η επιδίωξη αντιπαλότητας με γνώμονα τη φυλή, τη θρησκεία, το χρώμα, ότι τελικά οι άνθρωποι διοικούνται-κυβερνούνται και οι τύχες τους καθορίζονται βάσει αυτού που θα αποκαλέσουμε «πολιτική της μήτρας». Η αποδοχή απ' όσους ευαγγελίζονται την κοινωνική αλλαγή αυτής της λογικής, της αποδοχής της μετατόπισης της πολιτικής-κοινωνικής αντιπαράθεσης στο επίπεδο της «μήτρας» δείχνει ξεκάθαρα μια καταστrophική αστική επιρροή που είναι παρακλάδι και συνέχεια της αποδοχής του πυρήνα της αστικής πολιτικής ιδεολογίας, δηλ. του έθνους-κράτους, του «πατριωτισμού» και τα συναφή.

Στα παραπάνω θα αντιτείνουν πολλοί ότι η διαφορά, έτσι κι αλλιώς, υπάρχει και ότι η νομιμοποίησή της γίνεται με την πρόθεση να προστατευτεί η ιδιαιτερότητα μιας μειονότητας και για να μην γίνεται αντικείμενο καταπίεσης απ' την κυρίαρχη πλειοψηφία.

Δεν αντιλέγουμε, κατ' αρχάς, ότι ο δρόμος για την κόλαση είναι στρωμένος με τις καλύτερες των προθέσεων. Και το κυρίως πρόβλημα τίθεται απ' αυτόν καθ' εαυτόν τον τρόπο αντιμετώπισης των πραγμάτων δηλ. μετατρέπει (ή) και νομιμοποιεί την (όποια ή υποτιθέμενη) διαφορά σε αντιπαλότητα και μετά έρχεται να αντιμετωπίσει τα αποτελέσματα που δημιουργήσε, αναγνωρίζει και επικυρώνει την κυριαρχία της πλειοψηφίας και μετά πάει να την περιορίσει. Απ' την άλλη, η ιστορική πραγματικότητα του αιώνα που μόλις τέλειωσε, απέδειξε με τον πιο τραγικό τρόπο ότι οι συμφωνίες, οι αποφάσεις και οι διακηρύξεις δεν προστατεύουν κανένα, ούτε φυσικά τις μειονότητες και ότι όλα εξαρτώνται απ' τους συσχετισμούς δυνάμεων που υπάρχουν σε κάθε χρονική περίοδο. Μόνο που αυτός ο συσχετισμός δεν είναι καθόλου εθνικός-φυλετικός όπως φαίνεται και παρουσιάζεται, αλλά ταξικός-κοινωνικός. Όταν η μειονότητα είναι αδύναμη η τύχη της εξαρτάται απ' τις πολιτικές σκοπιμότητες της άρχουσας κλάσας της πλειοψηφίας. Όταν αντίθετα είναι ισχυρή, η δική της άρχουσα τάξη το εκμεταλλεύεται για να προ-

ωθήσει τις δικές της επιδιώξεις. Σχεδόν πάντα δε μια μειονότητα γίνεται μπαλάκι ανάμεσα σε δυο ή περισσότερα κράτη. Πουθενά σ' όλα αυτά δε βλέπουμε πώς μπορεί να υπάρξει προστασία από κάποια χαρτιά και πουθενά δε βλέπουμε «εθνικές» αντιπαλότητες.

Αν τώρα, όπως είπαμε παραπάνω, βάσει των συνθηκών ένα σύνολο ανθρώπων χαρακτηριστεί ως (μειονοτική) κοινότητα, αλλάζουν κάποιοι επιμέρους παράμετροι αλλά όχι η ουσία. Η αιτία παραμένει η ίδια και τα αποτελέσματα απλά θα εκδηλωθούν με άλλο τρόπο. Το καθεστώς της κοινότητας υποτίθεται ότι δίνει περισσότερα μέσα στις μειοψηφίες να προασπίσουν τα συμφέροντά τους. Το ιστορικό προηγούμενο της Κύπρου, όμως, είναι χαρακτηριστικό. Ως γνωστόν, οι (τουρκο)κύπριοι αναγνωρίστηκαν διεθνώς ως κοινότητα και όχι ως μειονότητα με την συνθήκη της Ζυρίχης. Αλλά όσο καιρό η (ελληνο)κυπριακή άρχουσα τάξη με το ελληνικό κράτος είχαν το πάνω χέρι στο νησί ('60-'74) οι τελευταίοι κινδύνεψαν άμεσα με γενοκτονία. Τελικά, τη γλίτωσαν με κάποιες σφαγές λόγω της παρέμβασης του τουρκικού κράτους, που το '74 άλλαξε οριστικά τον συσχετισμό των δυνάμεων². Αλλά η Κύπρος είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση και γι' αυτό που υπογραμμίσαμε παραπάνω. Γιατί η προσπάθεια της ανόδου των ιδεολογικών διαχωρισμών στο νησί στηρίχθηκε στην παράλληλη ήττα των κοινωνικών-ταξικών αγώνων που έδιναν από κοινού οι μάζες των (ορθοδόξων και μουσουλμάνων) καταπιεσμένων. Το κύκνειο άσμα αυτών των αγώνων ήταν οι απεργίες του 1948 και το οριστικό τέλος ήρθε γύρω στο 1958, όταν οι φασίστες και των δυο πλευρών (Ε.Ο.Κ.Α.-Τ.Μ.Τ.) -σε αραστή συνεργασία- εξαπέλυσαν τρομοκρατία, δολοφονώντας συνδικαλιστές, για να εμποδίσουν οποιαδήποτε διάθεση συσπείρωσης και αγώνα.

Μετά απ' αυτά, ένα καίριο ζήτημα που μπαίνει, είναι τί γίνεται στο εσωτερικό των διαχωρισμένων παρατάξεων. Η ιδεολογία που δημιουργεί και συντηρεί τους διαχωρισμούς -και που με τη σειρά της δημιουργείται και συντηρείται απ' αυτούς- δρα καταλυτικά. Ο αλλοτριωμένος υπήκοος της πλειονότητας μαθαίνει και δέχεται ότι όντως υφίσταται η κυρίαρχη πλειοψηφία και κυρίως η κυριαρχική πλειοψηφική ιδεολογία του «εθνικού κορμού». Πρέπει, επομένως, ο κάθε διαφορετικός -ο έχων δηλαδή διαφορετικές αντιλήψεις, λογικές και πρακτικές απ' αυτές του «εθνικού κορμού»- μέσα στην πλειοψηφία να δεχτεί ότι κι αυτός όντως ανήκει σε μια μειονότητα που πρέπει να συμμορφώνεται με τα δεδομένα της (υποτιθέμενης) κυρίαρχης τάσης. Να δεχτεί αποκρύπτοντας, παραλλάσσοντας ή και εξοβελίζοντας την διαφορετικότητά του, ότι κι αυτός ανήκει σ' αυτήν την πλειοψηφία και πρέπει να δρα σύμφωνα μ' αυτήν, ή να στηρίζει τουλάχιστον σιωπηρά αυτούς που προωθούν τις αρχές και τις αξίες της.

Παρόμοια λειτουργεί το ιδεολόγημα και στην πλευρά της μειονότητας. Παρουσιάζει ότι οι άνθρωποι που ανήκουν σε μια όποια απ' αυτές, αποτελούν κλειστό όλον με κοινές επιδιώξεις και οράματα, κοινή κουλτούρα και καθημερινότητα, κοινές ανάγκες και φυσικά κοινά συμφέροντα! Δηλαδή, κάθε μειονότητα έχει κι αυτή τον δικό της «εθνικό κορμό» και θα πρέπει κάθε μέλος της να συμμορφώνεται με τις επιταγές που αυτός επιβάλλει. Μόνο που εδώ τα πράγματα γίνονται χειρότερα, γιατί συνήθως μέσα στην όλη κατάσταση αντιπαλότητας και διαχωρισμού τα μέλη της αισθάνονται ότι βρίσκονται σ' ένα μόνιμο κίνδυνο είτε γενοκτονίας, είτε αφομοίωσης και έτσι η περιχαράκωση είναι ακόμα μεγαλύτερη. Έτσι: Στη μεν ν. Κύπρο το επιβεβλημένο πρότυπο επιτάσσει -μεταξύ άλλων- ο καλός υπήκοος να είναι χριστιανός ορθόδοξος, να μην είναι ομοφυλόφιλος, να είναι σεμνός οικογενειάρχης και να επιδιώκει την ένωση με την Ελλάδα-στην δε β. Κύπρο ο καλός υπήκοος επιβάλλεται να είναι μουσουλμάνος, να μην είναι ομοφυλόφιλος, να είναι σεμνός οικογενειάρχης και να επιδιώκει την ένωση με την Τουρκία. Και φυσικά και στις δυο πλευρές οι μάζες των ανθρώπων πρέπει να είναι άβουλες και να μην αντιδρούν, αλλά αντίθετα να συμβάλουν στην «εθνική ενότητα και ομοψυχία».

Με τα παραπάνω θέλουμε να τονίσουμε ότι, ενώ τόσοι και τόσοι κόπτονται για τα δικαιώματα των μειονοτήτων, κανένας δεν δίνει δεκάρα για το τι συμβαίνει με τις μειονότητες μέσα στις μειονότητες. Ωραία, να προστατευτεί η τάδε θρησκευτική κοινότητα· τί γίνεται, όμως, μ' εκείνους μέσα σ' αυτήν που είναι άθεοι ή θέλουν ν' ακολουθούν άλλη θρησκεία; Τί ελευθερία έχουν για να το εκδηλώσουν δημόσια; Ή μήπως δεν ενδιαφέρει; Εκεί καταντούν όσοι δεν έχουν καμιά διά-

θεση να ξεμπλέξουν απ' τα δίχτυα της αστικής ιδεολογίας, παρ' όλο που η πραγματικότητα τους βγάζει τα μάτια. Και δεν δείχνουν καμιά διάθεση, γιατί κάτι τέτοιο συνεπάγεται ότι θα πρέπει να γκρεμίσουν το ιδεολογικό οικοδόμημα μέσα στο οποίο έχουν βολευτεί. Θα πρέπει δηλαδή, να στείλουν στο διάολο τα περί αυτοδιάθεσης των εθνών και της κοινής κουλτούρας που πρέπει να προασπίσουν, να σκοτώσουν βεβαιότητες, να παραδεχτούν ότι ο κόσμος άλλαξε και αλλάζει ραγδαία και να κατανοήσουν επιτέλους ότι πρέπει να καταπιαστούν με τα ζητήματα που αναδεικνύονται μέσα στις σύγχρονες κοινωνίες και τα οποία δεν αντιμετωπίζονται με την προσφυγή και την εμμονή στο (ιδεολογικό) παρελθόν.

Από τις εθνικές-θρησκευτικές στις κοινωνικές μειονότητες ή αλλιώς πως η κυρίαρχη ιδεολογία επεκτείνεται

Και τα παραπάνω συμβαίνουν, τέσσερεις δεκαετίες απ' όταν τα κοινωνικά κινήματα μετά το '60 αντέδρασαν σ' αυτή την κατάσταση και βάλθηκαν να σπάσουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση ατόμων και ομάδων που ήταν φορείς ιδιαιτεροτήτων, αναγκαιοτήτων και διαφορετικοτήτων που αναδύθηκαν, δημιουργήθηκαν ή εκδηλώθηκαν στις σύγχρονες δυτικές (κατ' αρχήν, αλλά όχι μόνο πια) κοινωνίες.

Η καταπίεση των γυναικών απ' την πατριαρχία και η ανισότητα των δύο φύλων σ' όλες τις σφαίρες της ζωής, τα δικαιώματα των ομοφυλοφίλων και των λεσβιών, ο στραγγαλισμός της νεανικής ζωτικότητας μέσα στον θεσμό της οικογένειας και η αμφισβήτησή του, ο κοινωνικός ρατσισμός κατά των εγχρώμων και των μεταναστών αποτέλεσαν την αιχμή της κριτικής και ήταν καίρια σημεία των κοινωνικών διεκδικήσεων.

Ασφαλώς κερδίθηκαν πολλά απ' αυτούς τους αγώνες και άλλαξαν πολλά περισσότερα. Εκείνο που θέλουμε να παρατηρήσουμε, όμως, εμείς είναι τούτο: Ενώ όλα αυτά τα κινήματα δημιουργήθηκαν για να διεκδικήσουν μια καλύτερη θέση για τους κοινωνικά αποκλεισμένους - ακόμα περισσότερο, μια θέση ισότητας-, ενώ ξεκίνησαν για να πετύχουν το δικαίωμα στον αυτοκαθορισμό τους, κατέληξαν σε κινήματα ταυτότητας ή μάλλον επανακαθορισμού των κοινωνικών ρόλων. Διότι, αντιλαμβανόμενα αυτές τις διαφοροποιήσεις ως φυσικές, πρότασσαν την ισότητα μόνο αλλά όχι και το γκρέμισμα των διαχωριστικών τειχών, φτάνοντας εντελώς φυσιολογικά σε ανανέωση της περιχαράκωσης, ξανασπεριώνοντας τους κοινωνικούς διαχωρισμούς. Έτσι, το φεμινιστικό κίνημα προτάσσει την γυναικεία ταυτότητα, των ομοφυλοφίλων μοναδικό του μέλημα έχει την ανάδειξη της ομοφυλόφιλης ιδιαιτερότητας και των εγχρώμων κόπτεται για την «μαύρη περηφάνεια». Όπως, λοιπόν, η πατριαρχική κουλτούρα είχε κατορθώσει ώστε η γυναίκα να ετεροκαθορίζεται με βάση αντίθεση τον άντρα, έτσι και το φεμινιστικό κίνημα όχι μόνο δεν προσπαθεί για το αντίθετο αλλά απεναντίας επιδιώκει οι γυναίκες να ετεροκαθορίζονται με βάση το ανδρικό φύλο. Όπως παλιότερα η ζωή ενός ομοφυλόφιλου να διέπονταν καθοριστικά απ' αυτό καθ' εαυτό το γεγονός της ομοφυλοφιλίας του/της, έτσι και σύμφωνα με την σύγχρονη ομοφυλόφιλη αντίληψη, η ίδια ιδιαιτερότητα πρέπει να καθορίζει τη στάση ζωής του/της. Κατά τον ίδιο τρόπο, το «εγώ» ενός εγχρώμου πρέπει να καθορίζεται απ' το χρώμα του δέρματός του που είναι διαφορετικό απ' αυτό των λευκών. Απ' την άλλη μεριά η προβολή και ο τονισμός της «νεανικής επαναστατικότητας» και οι διακηρύξεις για το «δικαίωμα στη ζωή» της λεγόμενης τρίτης ηλικίας δεν μπορούσαν παρά να οδηγήσουν στην διατήρηση της ηλικιακής ταξινόμησης και φυσικά (εδώ είναι κυρίως η «προοδευτική» ματιά) στην οικονομική της εκμετάλλευση. Από μια άποψη, αν θέλετε, η διατήρηση των ηλικιακών διαφορών γίνεται ακριβώς μέσω της οικονομικής τους εκμετάλλευσης. Πράγματι: Ποιος είπε ότι τα γεροντάκια έχουν ζοφλήσει; Ένα σωρό καλά έχουν ανακαλυφθεί ειδικά γι' αυτά και τους προσφέρονται απλόχερα για να ξαναγιώσουν, αλλά πάντα ξέχωρα από τους νέους (εκδρομές συνταξιούχων-ΚΑΠΗ κ.α.). Αυτοί οι τελευταίοι με τη σειρά

τους, έχουν γίνει οι μεγαλύτεροι καταναλωτές κάθε είδους μόδας και κυρίως αυτής που λανσάρεται ως επανάσταση.

Δεν είναι απλά ότι μια τέτοια θεώρηση των πραγμάτων θάβει εξ' αρχής τις κάθετες ταξικές-κοινωνικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των μελών αυτών των, υποτιθέμενων, μειονοτήτων-κοινοτήτων. Είναι, κυρίως, ότι αυτός ο κατακερματισμός είναι ο ίδιος μ' αυτόν που πρότασσε (και προτάσσει) η κυρίαρχη κουλτούρα-αντίληψη και που ξεκίνησε ο κοινωνικός αγώνας για να την καταπολεμήσει: Άντρες-γυναίκες, ομοφυλόφιλοι-ετεροφυλόφιλοι, λευκοί-έγχρωμοι, νέοι-γέροι κ.λ.π. Εκεί όπου η ανισότητα της διαφοράς φαίνεται να εξαφανίζεται, (επαν)εμφανίζεται ως επανακαθορισμένος διαχωρισμός. Αλλά η στάση απέναντι στα πράγματα, η κοινωνικοποίηση, η δράση-αντίδραση σε κατάστάσεις βάσει διακριτών και προκαθορισμένων ρόλων ήταν, είναι και θα είναι το θεμέλιο κάθε εξουσίας, ο αναγκαίος όρος για τον διαχωρισμό των καταπιεσμένων και συνακόλουθα η κύρια συνθήκη για να στηριχτεί και να λειτουργήσει η κάθε είδους καταπίεση και εκμετάλλευση.

Για ποιο λόγο το αυτονόητο μάς καλεί να παίρνουμε, έτσι αυθαίρετα, ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό κάποιου ανθρώπου και να το αναγάγουμε σε κυρίαρχο, σε μοναδικό γι' αυτόν; Μα στ' αλήθεια, γιατί θα πρέπει ένας άνθρωπος θηλυκού γένους να είναι πρώτα και πάνω απ' όλα γυναίκα, να είναι αυτό το κυρίαρχο γνώρισμα που θα καθορίζει τη ζωή του; Γιατί αυτή η ξεγύμνωση, η απονέκρωση του ατόμου απ' τις τόσες ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες που το χαρακτηρίζουν; Αυτό, άραγε, εννοούσε το επαναστατικό κίνημα όταν έβαζε ως στόχο του την πολύπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας και των δυνατοτήτων του κάθε ανθρώπου;

Καιρός να τελειώνουμε με τα αυτονόητα. Γιατί πίσω απ' αυτά βρίσκεται η αυτονόητη προσπάθεια κάθε εξουσίας να καταστρέψει την πολυπλοκότητα του ατόμου. Λανσάροντας στην αγορά μια τεράστια ποικιλία διαχωρισμένων ταυτοτήτων (εθνικών-θρησκευτικών-φυλετικών-κοινωνικών) σαν στόχο έχει και να ακυρώσει την δημιουργική ανάδειξη του πολύπλευρου ανθρώπου. Απλά και μόνο δεχόμενοι ότι υπάρχουν φύλα (εκτός των στενά βιολογικών λειτουργιών τους) θέτουμε εμπόδια στην απελευθέρωση της απόλαυσης απλά και μόνο δεχόμενοι ότι υπάρχουν ηλικιακές διαφορές βάζουμε σε καλούπια τις επιθυμίες και την δημιουργικότητά μας απλά και μόνο χαρακτηρίζοντας μονοδιάστατα κάποιον άνθρωπο (π.χ. μουσουλμάνος, ή μαροκινός, ή άντρας, ή δεξιός, ή εργάτης κ.α.) απ' τη μια περιορίζουμε (τουλάχιστον) την εικόνα μας γι' αυτόν και απ' την άλλη τον τοποθετούμε μέσα σε συγκεκριμένα πλαίσια και στενεύουμε καταλυτικά τα περιθώρια δράσης του. Με άλλα λόγια, τον εγκλωβίζουμε αυτόματα και αυθαίρετα μέσα σε μια (μειοψηφική ή πλειοψηφική αναλόγως) κοινότητα ανθρώπων και από κει και πέρα δημιουργούμε το κατάλληλο πλαίσιο ώστε η αντιμετώπισή του απ' τους πάντες να γίνεται με γνώμονα αυτή την ταξινόμηση. Το τέλος του αυτονόητου των διαχωρισμών θα έρθει όταν γίνει κατανοητό ότι ακόμα και οι φαινομενικά πιο φυσικοί απ' αυτούς δεν είναι τίποτα άλλο παρά κοινωνικές κατασκευές.

Θα σταματήσουμε κάπου εδώ γιατί βλέπουμε ότι υπάρχει κίνδυνος να ξεφύγουμε απ' το θέμα μας. Κι αυτό επειδή το ζήτημα των μειονοτήτων αποτελεί μέρος και συμπλέκεται με το ζήτημα των συλλογικών ταυτοτήτων. Θα κλείσουμε λέγοντας, ότι αφού -έτσι κι αλλιώς- μάς εντάσσουν όλους μας σε μία (τουλάχιστον) απ' τις μειονότητες, αυτός είναι και ο καλύτερος λόγος για να αρνηθούμε το ψέμα της ύπαρξής τους. -

1. Φυσικά δεν εννοούμε ότι υπάρχουν καλά και κακά σύνορα. Τα σύνορα, όπου γης, είναι προϊόν βίας και πολιτικών-οικονομικών σκοπιμοτήτων. Αποτελούν ένα ακόμα τεχνητό και ιδεολογικό στοιχείο διαχωρισμού των καταπιεσμένων και γι' αυτό δεν έχουν καμιά θέση στον χάρτη του πλανήτη.
2. Μ' αυτό δεν θέλουμε να δικαιολογήσουμε την εισβολή του '74. Κάθε άλλο! Το τουρκικό κράτος χρησιμοποίησε (και χρησιμοποιεί) τους (τουρκο)κύπριους για να δικαιολογήσει και να προωθήσει την επεκτατική του πολιτική. -